

Hamzova léčebna
Luže-Košumberk
VÁŠ REHABILITAČNÍ ÚSTAV

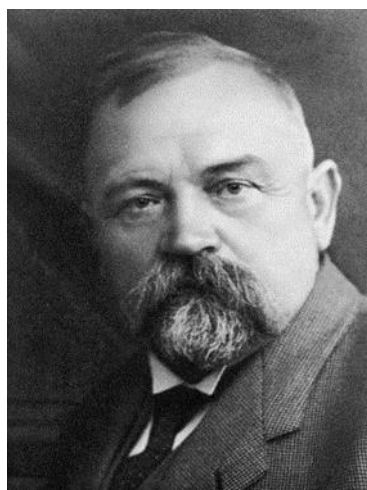
ZPRAVODAJ

6/2025

Hamzovy léčebny

95 let od úmrtí profesora MUDr. Františka Hamzy

Obsah	strana
Historické ohlédnutí	1-2
Pressure mapping na SRJ	2-3
Rekonstrukce Zálesí	3-4
Dětský den	4
Škola v pohybu	4-5
Středisko rané péče Lira	5
Výběr z 6. Rady Ředitele	5-6
Letní den	6-7
Personální oddělení	8
Tipy na červencové akce	8
Košumberské léto	8

František Jindřich Hamza (druhé jméno ovšem nikdy nepoužíval) se narodil dne 7. března 1868 v Kletečné u Humpolce jako druhý ze čtrnácti dětí. Veřejně se začal projevovat už jako student nižšího gymnázia v Pelhřimově, zejména pak v Německém (dnešním Havlíčkově) Brodě, kam přešel v kvintě, a kde také v roce 1887 odmaturoval. Už v té době vystupoval na místních studentských akcích a besídkách a také napsal svoji první divadelní hru Král Králů. Není pochyb, že jeho veškeré aktivity byly ovlivněny

jeho názory o úkolech studentů: **„Studentstvo by mělo být nejprdnější stráží řeči a národnosti české, oporou vzdělanosti a osvěty, hlasatelem činorodého nadšení, ozdobou národa.“**

V roce 1888 se spolu se 163 novými posluchači zapsal na českou lékařskou fakultu, která vznikla pět let předtím (1883) rozdělením Karlovo-Ferdinandovy univerzity. Na fakultě v té době působili filolog Jan Gebauer, historik Antonín Rezek, Jaroslav Goll a filozof a sociolog T. G. Masaryk. Právě Masaryk již pět let vydával vědecký časopis „Athenaeum“, ve kterém univerzitní profesori publikovali své názory a nové poznatky. Tím dále napomáhali náročnému programu rozvoje české vědy, zahájeném Janem Evangelistou Purkyně v šedesátých letech 19. století. Hamza byl od začátku svých studií členem Spolku českých mediků, v roce 1893 byl zvolen jeho předsedou. Velkou zkušeností pro něho byly exkurze, pořádané právě tímto spolkem od roku 1890, při kterých studenti navštěvovali ústavy pro hluchoněmé, slepce, idioty (dobové dělení) a choromyslné. Vedle toho navštívil i různé sociální instituce a továrny, kde měl možnost nahlédnout do pracovních provozů. To rozvíjelo jeho smysl pro otázky hygienické a dětského věku. Podporoval rovný přístup k dětem všech společenských vrstev.

V roce 1897 přijeli Hamzovi do Luže. Začátky jeho lékařské praxe nebyly snadné. Jako druhý městský lékař se stal konkurencí pro místního doktora Weisse, který léčil převážně bohatou klientelu. Již další rok po svém příchodu do Luže (1898) začal budovat dětské tuberkulózní sanatorium, které otevřel v roce 1900 a byl jeho součástí až do své rezignace v roce 1923. Aby bylo v Luži postaráno i o děti bez rodičů, založil v roce 1908 sirotčinec. V jeho činnosti ho následoval

lužský rodák a jeho přítel továrník Vilém Hess, který nechal postavit ještě i starobinec (1914). Za všechny své zásluhy se stal Hamza čestným občanem Luže a za svou veřejnou činnost byl v roce 1908 vyznamenán titulem „Císařského rady“. Po odchodu lékařů do 1. světové války zůstal jediným lékařem pro celé široké okolí. V letech 1914–1915 zařídil v budově feriálních osad v Luži vojenskou nemocnici Červeného kříže, která se stala azylem pro všechny nemocné a raněné.

Od roku 1919 byl Hamza ve funkci sekčního šéfa odboru sociálních věcí na nově zřízeném Ministerstvu zdravotnictví a tělesné výchovy v Praze. Svou funkci i zapojení v Masarykově lize proti tuberkulóze bral jako silnou motivaci jak viditelně završit jím započaté dílo, kterým byla příprava tzv. tuberkulózního zákona. Právě práce na něm ho přivedla k myšlence vytvořit nezpochybnitelnou platformu pro frontální boj s tuberkulózou. Na ministerstvu zdravotnictví pracoval Hamza tři roky, do roku 1922. Na práci ve státních službách Ministerstva veřejného zdravotnictví, mládeže a tělovýchovy se rozhodl rezignovat poté, co mu prof. MUDr. Edward Babák nabídl místo na nově založené Lékařské fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Profesor Babák měl o Hamzově dosavadním působení v medicíně i při organizaci československého zdravotnictví dobrý přehled, znal jeho léčebné výsledky, včetně léčebných úspěchů lužského sanatoria, stejně tak se ztotožňoval s jeho názory na sociální pojetí medicíny, léčby i péče.

V Brně Hamza pokračoval ve své práci až do konce svého života. Svá poznání, vycházející především z praktických zkušeností a studií, zobecnil a publikoval v mnoha vědeckých pracích. Vedl zdravotnické kurzy, psal odborné lékařské knihy a z jeho iniciativy vznikaly již zmíněné dětské protituberkulózní ústavy. Zasadil se o vytvoření instituce školních lékařů a studentských zdravotníků. 11. listopadu 1929 přednášel naposled. 1. ledna 1930 byl v Brně jmenován prvním řádným profesorem sociálního lékařství. Zemřel v Brně dne 4. června 1930.

Jana Zavřelová, DiS.
metodik parku, správce archivních materiálů

Pressure mapping na Spinální rehabilitační jednotce

Ztráta citlivosti, mobility, trupové stability v kombinaci s inkontinencí kromě jiného znamenají pro pacienty po poranění míchy rizikové faktory pro vznik dekubitů. Ty jsou u těchto pacientů jednou z nejčastějších komplikací a mohou mít pro pacienta i fatální následky. Naší snahou je všechny rizikové

faktory buď eliminovat, nebo minimalizovat jejich potenciál a jednou z nejdůležitějších úloh se tak stává správný výběr invalidního vozíku, antidekubitního sedáku a zádové opěrky. S tímto úkolem nám nově pomáhá systém **Pressure mapping** od firmy Tekscan. Jde o systém tlakových senzorů uložených v podložce o rozměrech cca 50 x 50 cm připojených k PC se softwarem, který signály z jednotlivých senzorů zpracuje a výsledkem je tlaková mapa. K dispozici

máme 2 takovéto podložky, jedna se dává na sedák a druhá se dává na zádovou opěrku. Díky tomu jsme schopni vidět, zda u pacienta není přítomnost bodového zatížení (zvýšení tlaku jen na jednu oblast), které by mohlo být nebo již bylo zdrojem rozvoje dekubitu. Toto zatížení vzniká nejčastěji při hrbolech sedacích kostí nebo v oblasti kostrče, ale může se vyskytnout i jinde. Cílem je tlak, který je vyvíjen na pacientovo tělo, rovnoměrně rozložit na co největší plochu a vyhnout se tak bodovému zatížení. Pressure mapping je tak pevnou součástí diagnostiky sedu na vozíku, kterou by měl absolvovat každý pacient po poranění míchy, když se stane trvalým uživatelem vozíku.

Vyšetření sedu k nám externě dojíždí provádět paní MUDr. Lia Vašíčková, zakladatelka a bývalá vedoucí lékařka SRJ v Hamzově léčebně. Její časové možnosti jsou však značně omezené a proto jsme se rozhodli si systém Pressure mapping pořídit tak, abychom mohli toto vyšetření provádět i sami. Přístroj obsluhují a vyšetření provádí ergoterapeutky, které jsou pak i díky tomuto vyšetření schopné posoudit a správně vybrat kompenzační pomůcky a správně nastavit „sed“ na vozíku, což je zcela zásadní prvek, který kromě prevence vzniku dekubitů má vliv na stabilitu pacienta, dechové funkce, trávicí funkce, spasticitu, prevenci vertebrogenních potíží a posturálních deformit páteře a prevenci degenerativních změn na kloubech končetin.

Naším cílem je provést toto vyšetření u pacientů, kteří si budou vybírat svůj první vozík, antidekubitní podsedák a zádovou opěrku, protože tyto pomůcky mají zásadní vliv na kvalitu sedu a potažmo kvalitu života a je tak potřeba se výběru těchto pomůcek pečlivě věnovat a vybrat přesně dle individuálních potřeb pacienta. Bohužel výběr správné pomůcky se nemusí vždy setkat s pochopením u zdravotní pojišťovny (zejména kvůli ceně pomůcky), a tak toto vyšetření může sloužit i jako podklad pro odvolání a odůvodnění, proč byla vybrána zrovna tato pomůcka.

Díky tomuto přístroji můžeme zvyšovat kvalitu poskytovaných služeb a poskytnout tak našim pacientům zase něco navíc.

Mgr. Matěj Skýba
vrchní sestra Rehabilitace IV.

Dokončení rekonstrukce historické budovy Zálesí

Posledním kamínkem do mozaiky obnovy areálu Hamzovy léčebny je dokončení rekonstrukce historické budovy Zálesí. Tato významná stavba, která se nacházela v havarijním stavu a nutně si zasloužila komplexní opravu, nyní prochází závěrečnou fází své proměny.

Villa Zálesí, jak se jí dříve říkalo, (čp. 66) byla postavena v roce 1905 jako jedna ze dvou prvních budov košumberské části ústavu. Společně s kuchyní se školní dvoranou (dnešní pavilón L) představovala rozšíření původního Sanatoria prof. MUDr. Františka Hamzy, které již nestačilo rostoucímu počtu tuberkulózních pacientů. Zakladatel léčebny o této expanzi napsal: „*I pomyslel jsem, aby trvale a konečně byl vybudován na rozkošné náhorní rovině sousední obce košumberské, mezi zříceninami hradu Košumberka a Mariánským chrámem na Chlumku.*“ Villa Zálesí se tak stala jedním z prvních svědků této vizionářské myšlenky, která změnila tvář léčby tuberkulózy v našich zemích.

Po více než století se budova dostala do havarijního stavu, který vyžadoval okamžitou pozornost. Jako poslední z významných historických objektů v areálu Hamzovy léčebny si Villa Zálesí zasloužila komplexní rekonstrukci, která jí vrátila důstojnost odpovídající jejímu historickému významu. Rozsáhlé stavební práce zahrnovaly opravu vnější omítky, kompletní práce v interiéru, terénní úpravy a stavbu opěrných zdí, renovaci sklepních prostorů, nové podlahy a vytvoření bezbariérového vstupu a WC. Nechyběla ani výměna oken a dveří, která byla dokončena v prosinci 2024.

Při rekonstrukci byla věnována zvláštní pozornost zachování původního charakteru budovy. Krásné štukové motivy, které zdobí fasádu, byly pečlivě obnoveny a Villa Zálesí tak dokonale zapadá do kontextu všech budov Hamzovy léčebny. Architektonická jednota celého areálu je tak opět kompletní.

V budově bude nadále umístěna část expozice z historie Hamzovy léčebny, která návštěvníkům přiblíží bohatou tradici tohoto unikátního zdravotnického zařízení. Součástí nových prostor je také světnička věnovaná Václavu Větvíčkoví, dlouholetému odbornému konzultantovi Hamzova parku a arboreta. Tento významný botanik se za více než 25 let zasloužil o proměnu parku v zelenou perlu pod hradem Košumberkem. Díky němu vznikly v arboretu unikátní „světadílové“ expozice, jako je např. Novosvětská nebo Východoasijská zahrada.

S dokončením rekonstrukce budovy Zálesí (a pavilónu M) se uzavírá významná etapa modernizace areálu Hamzovy léčebny. Tato historická budova nyní opět může sloužit jako důstojné svědectví o vizionářském díle prof. Hamzy a současně jako místo setkávání současnosti s bohatou historií tohoto výjimečného místa.

Jiří Kubeš
PR a Marketing

Dětský den: Z hřiště do říše pohádek

V pátek 30. května se v Hamzově léčebně konal první z dětských dnů. Děti si zahrály minigolf, stolní tenis, pobavily se u míčových her a ty odvážnější se pustily také do překážkové dráhy. Velkým lákadlem se stalo hřiště s hasičkou technikou, kde si děti mohly vyzkoušet, jaké to je být skutečným hasičem a obsluhovat např. ruční stříkačku nebo se proběhnout v hasičské výstroji.

Pro chvíli odpočinku bylo připravené malování na obličej a závěr dne patřil pohádce o Červené Karkulce v podání Loutkového souboru POKLAD. A co by to bylo za dětský den bez něčeho dobrého na zub? O sladkou tečku se postaral pan Ehrenberger se svou výbornou točenou zmrzlinou. Velké díky patří všem dobrovolníkům, kteří s nadšením pomohli vytvořit pro děti odpoledne plné pohody.

Ing. Lada Bakrlíková
PR a Marketing

Škola v pohybu: Den dětí a atletický parapohár

V letošním roce jsme **Den dětí** v Hamzově léčebně společně oslavili v pondělí 2. června. Pro děti bylo nachystáno zábavné dopoledne, se spoustou her a soutěží. I když počasí nám příliš nepřálo, všichni jsme si užili spoustu legrace. Malí i ti starší byli určitě spokojeni, navíc si každý odnesl malou sladkou odměnu.

Ve čtvrtek 5. června jsme se s žáky zúčastnili skvělé akce s názvem **Školní atletický parapohár**, který se opět konal v Pardubicích. Celý den byl plný sportu, zábavy a hlavně dobré nálady. Děti si mohly vyzkoušet různé disciplíny jako běh na 60 metrů, skok daleký nebo hod míčkem. Kromě sportovních soutěží si naši žáci mohli také zastřílet z luku, pohladit opravdového hada a pořádně se vyřádit

na dětském nafukovacím hradě. Atmosféra byla po celý den veselá a přátelská a děti odjízďely domů plné zážitků.

Zvláštní pochvalu si zaslouží náš Kuba, který zazářil v běhu na 200 metrů a vybojoval z neuvěřitelných 140 závodníků krásné třetí místo! Za tento obrovský úspěch byl náležitě oceněn nejen pohárem. Všichni soutěžící si také odnesli upomínkové předměty a medaile. Děkujeme organizátorům za krásný den a těšíme se zase za rok!

Kolektiv Speciální základní školy, mateřské školy a praktické školy Skuteč

Exkurze Střediska rané péče Lira z Hradce Králové a Liberce

V pondělí 2. června navštívilo Hamzovu léčebnu osm pracovníků Střediska rané péče Lira z pobočky Liberec a Hradec Králové, s jehož klienty se u nás často setkáváme. Prohlídka začala na hiporehabilitaci, kde se role průvodkyně ujala prim. MUDr. Šárka Štefáčková, za což jí patří velký dík. Následně jsme se přesunuli do jídelny pavilónu E, kde proběhlo představení našich specialistů i pracovníků rané péče a pokračovali jsme diskuzí a poté jsme si prošli jednotlivá pracoviště pro dětskou rehabilitaci jak v pavilónu E, tak i v pavilónu B. Velký úspěch měly obě multisenzorické místnosti pavilónu B i E

(Snoezelen), dále pak učebna mateřské školy a pracovní ergoterapie. Exkurzi jsme zakončili v pavilónu F, kde jsme navštívili ergoterapeutické dílny, obě pracovní robotické rehabilitace a pracovní klinické logopedie.

Pracovnice Centra Lira od nás odjížděly mile překvapené z rozsahu péče, plné pozitivních zážitků a zkušeností. Navázali jsme kontakty i pro možnost vyšetření zrakovým terapeutem v Hradci Králové. Rád bych poděkoval kolegům, kteří se podíleli na provádění návštěvnic, a za ochotu také děkuji našemu PR oddělení.

Mgr. Petr Šmíd, DiS.
vedoucí skupiny klinických logopedů a psychologů

Výběr ze 6. Rady Ředitele

- Byla zahájena příprava konference k příležitosti otevření pavilónu M dne 14. května 2026.
- Za HL byl zpracován a odeslán nově audit sledovaných nežádoucích událostí za rok 2024, výsledky tohoto sběru dat budou zveřejněny na podzim 2025.
- 1. července 2025 budou rozeslány aktualizované otázky k reakreditaci pro přípravu zaměstnanců.
- Plnění počtu ošetřovatelských dnů se vcelku daří díky překladům, je stále vyšší kategorie pacientů, ale plánovaný počet tzv. těžkých nepřekračujeme.
- Trojlístek mobility – byla zpracována metodika Postup při zkušební jízdě v automobilu pacientů se zdravotním znevýhodněním v Hamzově léčebně, získání kodifikačních kódů, které zabrání odebrání řidičského průkazu.
- Byla podána zpráva o proběhlých a plánovaných akcích léčebny, zejména Dětský den, Den zdraví v Chrudimi a Letní den. Z propagačního a organizačního hlediska byly všechny proběhlé akce úspěšné z hlediska zájmu i návštěvnosti.

- Novela zákoníku práce tzv. „flexinovela“ je platná od 1. června 2025, ve zkratce:
 - po návratu z rodičovské dovolené do dvou let dítěte – nárok na původní pozici,
 - během rodičovské možnost souběhu pracovní smlouvy s DPP/DPČ na stejný druh práce,
 - výjimka z pravidla „třikrát a dost“ na pracovní poměry sjednané jako zástup za zaměstnance na MD/RD,
 - délka zkušební doby se prodlužuje na 4 měsíce, u vedoucích zaměstnanců na 8 měsíců,
 - výpovědní doba nově začíná běžet ode dne doručení výpovědi,
 - změna termínu vydání platového výměru – před začátkem výkonu práce,
 - zaměstnavatel musí nově omluvit nepřítomnost dlouhodobě pečujícího zaměstnance vždy (dlouhodobé ošetrovné).
- Bylo rozhodnuto, že se budeme účastnit Dne krajského zdravotnictví v říjnu 2025.
- Proběhla informace k účetní závěrce za 05/2025.
- Z investičních akcí byl projednán výhled investičního rozvoje, předány informace o stavu modernizace pavilónu M, informace o dotaci na zvýšení kyberbezpečnosti HL a další.
- Pokračují další stavební práce v pavilónu T.

Jiří Kubeš
PR a Marketing

Letní den plný zážitků v Hamzově léčebně

Hamzova léčebna uspořádala ve čtvrtek 19. června již 10. ročník tradičního **Letního dne**. Areál Hamzova parku a arboreta zaplnili návštěvníci všech věkových kategorií, od malých dětí až po seniory, kteří si užili den plný zábavy, poznání a společného setkávání.

Program nabídl více než tři desítky stanovišť a aktivit. Velký zájem vzbudily ukázky hipoterapie, představení nové sanitky s umělou inteligencí, interaktivní loutková představení, psí rozcvička s možnostmi mazlení a dog dancing či ukázky sokolnictví, během kterých bylo možné si dravce prohlédnout z bezprostřední blízkosti. Pro zvědavé návštěvníky byly připraveny komentované prohlídky Muzea zdravotnictví a Světničky Václava Větvíčky. Pozornosti se těšily také prezentace speciálně upravených automobilů pro řidiče se zdravotním handicapem.

Děti si užily tvůrčí dílny – malovaly keramické omalovánky nebo zkoušely hru na neobvyklé hudební nástroje. Pohybovou část programu obohatil spolek Rozběháme Luži, který si připravil trasu s názvem „Nazuj kecky a předběhni všecky“. Okruh bylo možné si projít či proběhnout. Další sportovní aktivity nabídla stanoviště TJ Léčebna Košumberk a Cesta za snem.

Součástí programu bylo také poradenství věnované prevenci a podpoře zdraví, stejně jako prezentace škol a organizací věnujících se podpoře osob se specifickými potřebami. V 16 hodin se areálem rozezněly tóny bluegrassu a country v podání skvělé kapely Ponny Expres.

Hamzova léčebna děkuje všem partnerům, vystavovatelům, účinkujícím i dobrovolníkům, kteří se na organizaci letošního ročníku podíleli. Zvláštní poděkování patří městu Luže, Speciální škole Skuteč, SDH Luže, Základní škole a praktické škole SVÍTÁNÍ, Krajské hygienické stanici Pardubického kraje, spolku Loutky v nemocnici a dalším desítkám organizací a firem, které se do programu zapojily.

Letní den ukázal, že otevřenost, spolupráce a dobrá nálada dokážou propojit lidi napříč generacemi a oblastmi. Děkuje všem za účast a těšíme se na další společné setkání v příštím roce.

PR a Marketing

Personální oddělení

Nástupy do pracovního poměru v červnu 2025:

Urbánková Pavlína uklízeč, pav. G

Ukončení pracovního poměru v květnu 2025:

Basařová Radka sanitář, pav. C

Legáth Alexandr sanitář, pav. G - SRJ

Odborné stáže:

V průběhu měsíce května absolvovali v Hamzově léčebně odbornou stáž 3 studenti oboru zdravotně sociální péče, 2 studentky oboru praktická sestra, 1 student oboru požární ochrana a 1 student oboru informační technologie.

V květnu 2025 dosáhli pracovního výročí tyto zaměstnanci:

25 let Tlapáková Soňa sanitář, pav. G

V červnu 2025 dosáhli pracovního výročí tyto zaměstnanci:

20 let Vaško Bohumil, MUDr. lékař, pav. C

30 let Richterová Jana obchodní referent, pav. F - KCE

Za vykonanou práci vám celé vedení Hamzovy léčebny děkuje.

Ing. Bohuslava Tefrová
náměstkyně PER/PaM

Tipy na červencové akce:

Hudební večery s Milčou a hosty
2., 16. a 30. července, altán u HTS

Hudební večery s duem Žabáci
8. a 22. července, altán u HTS

Pytlácká noc s kapelou III. Cenová
11. července, hrad Košumberk

GOOD WORK, koncert
19. července, kostel P. Marie Pomocné

Princezna na hrášku, loutkové představení
25. července, altán u HTS

Léto s Evženem, kino
25. července, hrad Košumberk

Hamzova odb. léčebna
pro děti a dospělé
Košumberk 80
538 54 Luže

Vydáno dne: 30.06.2025

